

Popis reprezentativní knihy – tzv. Quick Scan

Popis knihy prosím vytvořte podle kritérií v následující tabulce (cirka 1000-1200 slov)

Úvodní poznámky: Toto dílo je velice reprezentativní a je aktuální i v dnešní době, spolu s dalšími díly Karla Čapka se řadí k nejvýznamnějším knihám tehdejší doby (souvislost s národním dědictvím, světovou literaturou). Patří k dílům, která přesahují svým poselstvím naše hranice.

Vztahy k ostatním médiím: Hordubal byl 2x zfilmován – Hordubalové (1937), Hordubal (1979).

Kulturní ozvěny: Kniha nebyla nijak oceněna a zpočátku ani nebyla kritikou přijata dobře. Častou výtkou byl názorový a stylizační nesouzvuk všech částí knihy, avšak později byl Hordubal považován za jeden z uměleckých vrcholů celé Čapkovy tvorby.

Mediální ozvěny: Koncem roku 1932 začal Hordubal vycházet na pokračování v Lidových novinách.

Dimenze	Ukazatel	Popis (komplikující faktory)
<i>Základní požadavek upoutat</i>	Čas	Kniha má 115 stránek, čtení zabere zhruba 2 hodiny.
	Zájmy	Četba vhodná jak pro chlapce, tak i pro dívky. Dalo by se říci, že je to téma (mimo jiné) „milostného trojúhelníku“, což by mohlo být pro čtenáře poutavé. Žánr detektivky, za kterou by mohla být kniha považována, je pro čtenáře taktéž atraktivní.
	Čtenářská zkušenost	Kniha je čtenářsky středně náročná, avšak je nutné mít již určitou čtenářskou zkušenost, aby byl čtenář schopen orientovat se v textu a neztrácel se mezi vypravěči.
	Všeobecné znalosti	Čtenář by měl mít základní znalosti ze zeměpisu (světadíly – Amerika, Evropa), aby si dokázal představit vzdálenosti mezi těmito místy. Měl by mít i určité znalosti a zkušenosti ze sociální oblasti (důležité pro pochopení „hierarchického“ vztahu Hordubala, jeho manželky a čeledína).

	Oborově specifické znalosti a zkušenosti	Dalo by se říci, že z tohoto okruhu toho čtenář moc nepotřebuje, vše je celkem jasné, text pochopí i bez znalosti literárních žánrů či lit. historie. Problém by mohla činit jen naratologie (občas je dost těžké vyznat se v tom, co kdo říká). Linie jednotlivých vypravěčů/postav nejsou příliš zřetelně odlišeny.
<i>Obeznaménost s literárním stylem</i>	Slovní zásoba	Svět, který je v knize reprezentován, a jeho řád a normy, už nejsou dnešnímu čtenáři moc blízké (staršímu čtenáři možná ano, ale současné mládeži rozhodně ne). Slovní zásoba je rozmanitá, setkáváme se se zastaralými výrazy (krčma, žandovat, gazda). V textu jsou také anglické výrazy (sir, teddybear, waiter, factory), anglismy (majner, advance, job), latinské výrazy (circa, corpus delicty), slovenské výrazy (mačka, počuj). Autor těmito výrazy dodává textu na autentičnosti, dokresluje období i prostor, kde se příběh odehrává. Zároveň je to i doklad jeho spisovatelského umu, protože Čapek je znám svým vybroušeným jazykovým stylem a slohem.
	Větné konstrukce	V některých místech textu je těžké rozlišit, zda se jedná o promluvu nebo vnitřní monolog postavy. Vnitřní monology jsou totiž často ve druhé osobě (Polano, jak jsi kojila Hafii?). Pomoci nám může to, že skutečné promluvy jsou dány do uvozovek, vnitřní monology jsou graficky znázorněny většinou spojovníkem.
	Stylistika	Jazyk textu není mnohoznačný či komplikovaný. Vše je jednoznačné. Zásady stylistiky nejsou nikterak narušovány.
<i>Obeznaménost s literárními postupy</i>	Děj	Text drží čtenářovu pozornost do vysoké míry tím, že děj ubíhá vcelku rychle, dramatické události následují rychle za sebou a graduji (samotný návrt Hordubala do vsi, jeho přijetí manželkou Polanou, klepy o vztahu Polany a Štěpána, vražda, otěhotnění Polany – kdo je otcem??). V případě vraždy není zcela jisté, kdo je pachatelem, a celá 2. část knihy se věnuje vyšetřování vraždy. 3. část knihy pojednává o soudním procesu a usvědčení Hordubalových vrahů. Běh děje přerušují popisy okolní přírody, Hordubalovo vzpomínání (jak co vypadalo a jak se kdo choval před a po jeho příjezdu), avšak tato přerušení nijak nezesnadňují čtení, mají pouze funkci upřesňující (čtenář si může vše lépe představit).
	Časový sled	V tomto ohledu musí být čtenář částečně flexibilní. Jsou tu značné posuny v čase – začátek: Hordubal přijíždí z ciziny, v myšlenkách, ale i ve svých promluvách se vrací do Ameriky. Prakticky se pořád vrací do minulosti a srovnává ji se současností. Všechny tyto skutečnosti se objevují v 1. části knihy. Děj 2. a 3. části knihy už je chronologický (výjimkou je vyšetřování vraždy v 2. části knihy, kdy je vražda vyšetřována a logicky se tak vracíme do minulosti, abychom mohli reflektovat události, které se staly a které nám pomohou vraždu objasnit).

Obeznamenost s literárními postavami	Dějové linie	Vyskytují se zde dvě dějové linie. První a hlavní se odehrává po návratu Hordubala domů. Do ní jsou vkládány jeho retrospektivní vzpomínky na život v Americe, nicméně informace z nich získané spíše dokreslují prostředí a pozadí děje, než že by ho posouvaly.
	Perspektiva	Pochopení vypravěčských perspektiv tohoto příběhu by mohlo být pro čtenáře dost obtížné. V textu se objevuje přímá řeč, která je jasná a bezproblémová. Dále se však v textu vyskytuje řeč smíšená, polopřímá řeč a nevlastní přímá řeč. Čtenář si proto nemusí být jistý, co si daná postava jen myslí, nebo co doopravdy říká. V některých místech textu také není příliš jasné, zda mluví (přemýšlí) konkrétní postava nebo zda mluví vypravěč.
	Ironie a parodie	Ironie a parodie se v textu nevyskytují.
	Smysl I	Pravda je často relativní a závislá na úhlu pohledu pozorovatele, stejná fakta se pak mohou jevit různě. Dílo je protknuto otázkou: Kdo je vinen? A je člověk oprávněn spravedlivě soudit vinu?
	Charakter postav	Pro čtenáře může být velmi nepochopitelné a zarážející chování Hordubala, který si nalhává, že mu jeho žena byla věrná a vše jsou jen pomluvy, podle čehož také jedná. Morální zásady, kterými se lidé ve vesnici řídí, jsou dnes již také mírně posunuté. Nicméně i dnes je nevěra vnímána negativně. Ovšem ve třetí části, kdy se Polana před soudem hájí, že Hordubala nepodvedla, ale zároveň je jasné, že otěhotněla před jeho návratem – může na čtenáře působit nevěrohodně. Všem (v knize i čtenáři) je vzhledem ke stupni jejího těhotenství jasné, jak to bylo. Její obhajoba tedy působí nesmyslně.
	Počet	Hlavní postavou knihy je Hordubal. Vedlejšími postavami pak Polana, její milenec a Hafía. Ostatní postavy se v knize objevují spíše epizodicky. Kniha je rozčleněna na 3 části, takže postavy, které se postupně objevují, do děje logicky zapadají a nezapříčiní to, aby byl čtenář nějak dezorientován. Rozlišit, které postavy jsou hlavní a které vedlejší, by nemělo čtenáři činit potíže.

Vztahy

Zpočátku může být složité pochopit vztahy a vazby mezi jednotlivými postavami a především to, jak si jejich chování vykládají další členové spletné vztahové sítě. To je vlastně klíč k celému textu. Povaha vztahů mezi vystupujícími postavami je čistě psychologická. Před odjezdem Hordubala bylo vše jasné. Hordubal a Polana jsou manželé, kteří mají dceru Hafii. Poté Hordubal odjíždí, na jeho „místo“ nastupuje Štěpán Many, po příjezdu Hordubala už není vše tak jasné. Jeho manželka Polana má poměr se Štěpánem, Hordubal to zpočátku neví a nechce tomu věřit, i přesto to, že ho na to upozorňují lidé ze vsi (dokonce se kvůli tomu popere). Tomu, že spolu Polana a Štěpán něco mají, nasvědčuje i chování Polany (Hordubal si to vysvětluje dlouhodobým odloučením od rodiny za svého pobytu v Americe).
